

ที่ กต ๐๒๐๐.๑๑/๑๔๗๙

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๔๐๐

๑๗ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่สด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๕๒๙๑ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง
๒. แถลงข่าวร่วมกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง พร้อมด้วยคำแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ
๓. ตารางติดตามผลการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ เห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้ได้รับมอบหมาย ร่วมให้การรับรองร่างเอกสารผลลัพธ์การประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง (Friends of the Mekong – FOM) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบการประชุมทางไกล ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอเรื่องผลการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณามอบหมายส่วนราชการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ของไทย รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการเมืองการต่างประเทศ และความมั่นคง

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้ได้รับมอบหมาย ร่วมให้การรับรองร่างแถลงข่าวร่วมกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง โดยหากจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขร่างเอกสารดังกล่าวในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญหรือไม่ขัดข้องต่อผลประโยชน์ของไทย ให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถดำเนินการได้ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงเป็นการติดตามความคืบหน้าและพิจารณาแนวทางการดำเนินความร่วมมือร่วมกันในอนาคตของประเทศสมาชิก ซึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และเพื่อมอบหมายส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ผลการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง และเอกสารผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานในอนาคตของกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานไทย จึงขอเสนอให้นำเรียนคณะรัฐมนตรีในโอกาสแรก

/ ๔. สาระสำคัญ...

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ นายดอน ปรมัตถ์วินัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ และรองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ จาก ๑๓ ประเทศสมาชิก/ประเทศผู้สังเกตการณ์ และผู้แทนจาก ๔ องค์กรสมาชิก เข้าร่วม และมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหราชอาณาจักร เลขาธิการอาเซียน และผู้อำนวยการกองอินโด-แปซิฟิก กระทรวงการต่างประเทศสาธารณรัฐอินเดีย เข้าร่วม เป็นผู้สังเกตการณ์ ดังรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และรับรองแถลงข่าวร่วม กลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง

๔.๑.๑ ภาพรวมของการประชุม การประชุมฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ ๑๐ ปี ของการจัดตั้งกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง และต้อนรับสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission Secretariat – MRCS) เข้าเป็นสมาชิกใหม่ โดยที่ประชุมได้หารือเกี่ยวกับแนวทางการรับมือกับความท้าทายในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงที่สำคัญในปัจจุบัน ได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจ และความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยย้ำหลักการของความร่วมมือ การได้ประโยชน์ร่วมกัน และความไว้วางใจระหว่างกัน ความเท่าเทียม และการสอดคล้องประสานกับมุมมองของอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo - Pacific – AOIP)

๔.๑.๒ การบริหารจัดการน้ำ ที่ประชุมให้ความสำคัญกับประเด็นการบริหารจัดการน้ำในอนุภูมิภาคฯ และยินดีที่ MRCS เข้าเป็นสมาชิกล่าสุดของกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง ซึ่งจะช่วยเพิ่มบทบาทของกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงในประเด็นดังกล่าว โดย MRCS ได้กล่าวถ้อยแถลงว่า ปัจจุบัน ลุ่มน้ำโขงประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งการกัดเซาะของชายฝั่ง การลดลงของตะกอน ความเค็มของน้ำที่เกิดจากน้ำทะเลหนุน และการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำที่เกิดจากการสร้างเขื่อน และขอรับการสนับสนุนจากสมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงด้านเทคนิคและการเงิน รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลน้ำ ซึ่งที่ประชุมได้แสดงท่าทีสนับสนุนบทบาทของคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission – MRC) และยุทธศาสตร์ Basin Development Strategy 2021 - 2030 (BDS) ของ MRC นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกา ยังได้เรียกร้องให้สมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงช่วยเรียกร้องให้สาธารณรัฐประชาชนจีนปรึกษาหารือกับประเทศลุ่มน้ำโขงเกี่ยวกับการดำเนินการของเขื่อนในแม่น้ำโขง-แม่น้ำล้านช้าง ขณะที่สหภาพยุโรปกล่าวสนับสนุนความร่วมมือระหว่าง MRC กับสาธารณรัฐประชาชนจีน และเชิญชวนให้ประเทศสมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงเข้าเป็นภาคีสัญญา Water Convention เพื่อเป็นกรอบกฎหมายและพื้นที่แห่งความร่วมมือด้านน้ำ

๔.๑.๓ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการเข้าถึงพลังงานสะอาดและพลังงานทดแทน และการสนับสนุนการลงทุนในโครงการโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดย MRC สนับสนุนการวางแผนด้านพลังงานที่คำนึงถึงแหล่งพลังงานที่หลากหลายและธนาคารพัฒนาเอเชียสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกลดการพึ่งพาการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน นอกจากนี้ นิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการเกษตรที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ สาธารณรัฐเกาหลีให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางชีวภาพ ขณะที่ธนาคารโลกเห็นว่า ยุทธศาสตร์ BDS ของ MRC นอกจากจะพยายามแก้ไขปัญหการบริหารจัดการน้ำแล้ว จะช่วยสร้างความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนุภูมิภาคฯ ได้ด้วย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ทำให้ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศถูกลดระดับความสำคัญ การฟื้นฟูจึงควรเน้นทั้งด้านเศรษฐกิจและแนวทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน และกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงเป็นโอกาสแห่งการกระชับความสัมพันธ์ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในอนุภูมิภาคฯ

๔.๑.๔ ความร่วมมือด้านสาธารณสุข ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการเข้าถึงวัคซีนที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทันทั่วทั้งที่ โดยไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาวัคซีน เพื่อรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ และเตรียมความพร้อมสำหรับโรคระบาดในอนาคต และประเทศลุ่มน้ำโขงได้ขอบคุณความช่วยเหลือจากประเทศสมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงสำหรับวัคซีน อุปกรณ์การแพทย์ และการเงิน โดยประเทศสมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงยืนยันจะสานต่อความช่วยเหลือดังกล่าวแก่ประเทศลุ่มน้ำโขง นอกจากนี้ ที่ประชุมให้ความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของระบบสาธารณสุขในอนุภูมิภาคฯ อาทิ การแบ่งปันข้อมูล ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติด้านการป้องกันกักกัน และรักษาโรคติดต่อ โดยธนาคารพัฒนาเอเชียได้ให้ความช่วยเหลือประเทศลุ่มน้ำโขงในการรับมือกับโรคโควิด-๑๙ เป็นมูลค่ามากกว่า ๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาวัคซีนเป็นมูลค่า ๙ ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมพัฒนาขีดความสามารถของระบบสาธารณสุขในประเทศลุ่มน้ำโขง โดยเน้นแนวทาง one-health approach ที่เน้นความเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพของคนและสัตว์ และระบบนิเวศ เพื่อรับมือกับโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๔.๑.๕ ด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยไทยได้นำเสนอรูปแบบเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy – BCG) เพื่อเป็นแนวทางในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ซึ่งสหราชอาณาจักรมองว่าเป็นเวลาที่ควรที่จะปรับชีวิตและเศรษฐกิจให้เข้ากับแนวทางธรรมชาติ และที่ประชุมยังให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคฯ การส่งเสริมความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน การส่งเสริมการฟื้นฟูของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (MSMEs) การพัฒนาดิจิทัล และการสนับสนุนการดำเนินการผ่านกรอบการฟื้นฟูที่ครอบคลุมของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Recovery Framework – ACRF) ซึ่งสมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงได้ยืนยันจะสานต่อการสนับสนุน นอกจากนี้ ราชอาณาจักรกัมพูชายังได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ อาทิ ภาคการท่องเที่ยวและบริการ และสาธารณรัฐเกาหลีให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมในอนุภูมิภาคฯ

๔.๑.๖ ด้านความเชื่อมโยงกับกรอบความร่วมมืออื่น ไทยเสนอให้กลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงมีการจัดทำแผนงานที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องประสานกับกรอบความร่วมมืออื่น ๆ ในภูมิภาคและอนุภูมิภาคฯ โดยเฉพาะอาเซียน และยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy – ACMECS) ซึ่งที่ประชุมให้ความสำคัญกับแนวทางการสอดคล้องประสานระหว่างกรอบความร่วมมือดังกล่าว

๔.๑.๗ สถานการณ์ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สหรัฐอเมริกาและประเทศสมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง ยกเว้นประเทศลุ่มน้ำโขง กล่าวสนับสนุนบทบาทของอาเซียนและการดำเนินการตามฉันทมติ ๕ ข้อ ของอาเซียนในการแก้ไขสถานการณ์ในเมียนมา และการแต่งตั้งผู้แทนพิเศษของประธานอาเซียน รวมทั้งได้เรียกร้องให้รัฐบาลทหารเมียนมาหยุดการใช้ความรุนแรงต่อประชาชน ปลดปล่อยตัวผู้ถูกคุมขังอย่างไม่เป็นธรรม นำเมียนมากลับสู่ประชาธิปไตย และอนุญาตให้องค์กรด้านมนุษยธรรมเข้าถึงประชาชนชาวเมียนมาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในเมียนมา และสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ รวมทั้งผลกระทบด้านมนุษยธรรมจากการหนีภัย ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของอนุภูมิภาคฯ ในการนี้ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้กล่าวว่า รัฐบาลเมียนมาสนับสนุนการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ และจากการสืบสวน พบว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ และยืนยันว่า เมียนมาสนับสนุนฉันทมติ ๕ ข้อ ของอาเซียน และยืนยันแผนจัดการเลือกตั้งแบบหลายพรรค อย่างไรก็ดี ปัจจุบันเมียนมากำลังถูกโจมตีจาก People's Defence Force (PDF) ซึ่งเป็นองค์กรก่อการร้าย และได้เรียกร้องให้สมาชิกกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงประณามการกระทำของ PDF

๔.๒ เอกสารผลลัพธ์การประชุม ที่ประชุมได้รับรองเอกสารผลลัพธ์การประชุม จำนวน ๑ ฉบับ คือ แถลงข่าวร่วมกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง (Joint Press Statement of the Friends of the Mekong) โดยเป็นการเปลี่ยนชื่อเอกสารเดิมจากถ้อยแถลงร่วมกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง (Joint Statement of the Friends of the Mekong) โดยสาระสำคัญของเอกสารไม่แตกต่างจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ ดังความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

๖. ผลกระทบ

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/ อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙. ข้อกำหนดและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบผลการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มมิตรประเทศลุ่มน้ำโขง และพิจารณาอบหมายส่วนราชการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามตารางติดตามผลการประชุมฯ ดังความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวง

กลุ่มงานความร่วมมือลุ่มน้ำโขง

โทร. ๐๙ ๒๗๑๕ ๔๘๑๔ (ทิพาพรฯ)

โทรสาร ๐ ๒๓๕๔ ๕๐๗๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ti.attasivanon@mfa.mail.go.th